

Leerrecht -/ verzuimprotocol

Richtlijnen deelname onderwijs

Regio Noord Kennemerland

Namens de netwerkgroep Leerrecht regio Noord Kennemerland

Verklarende lijst afkortingen:

1G1P:	1 gezin, 1 plan. Soms zijn bij een gezin veel verschillende hulpverleners betrokken. Dan is het belangrijk dat zij hun afspraken en aanpak goed afstemmen. Dit gebeurt volgens de methode 1 gezin, 1 plan.
CJG:	Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een laagdrempelige voorziening waar iedereen terecht kan met vragen over opvoeden, gezondheid, ontwikkeling en opgroeien. Het centrum bundelt de krachten van basisvoorzieningen die een taak hebben in de ondersteuning van ouders en jeugdigen (van 0 tot 23 jaar). In gemeenten Bergen en Heiloo wordt hiermee het Sociaal Team van de gemeenten bedoeld. In dit stuk zal de term Centrum voor Jeugd en Gezin worden gehanteerd.
DUO:	De Dienst Uitvoering Onderwijs voert onderwijswetten en -regelingen uit in opdracht van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook voert DUO in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Wet inburgering uit.
GGD:	De Gemeentelijke Gezondheidsdienst bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in de gemeenten van een bepaalde regio.
Halt:	Halt heeft de wettelijke taak om grensoverschrijdend gedrag van jongeren te voorkomen en te bestraffen.
JGZ:	Jeugdgezondheidszorg stelt zich als doel om een gezonde ontwikkeling van alle kinderen te bevorderen en gezondheidsverschillen te verkleinen.
LPA:	Leerplichtambtenaar
LPW:	Leerplichtwet
MAS:	Methodische aanpak schoolverzuim
MDO:	Multidisciplinair overleg
OM:	Openbaar Ministerie
PO:	Primair onderwijs
VO:	Voortgezet onderwijs

Inleiding

Het recht op onderwijs is een recht van alle kinderen. Iedereen met een hart voor onderwijs zal dat beamen. Het recht op onderwijs geldt ook voor kinderen die langdurig niet kunnen deelnemen aan onderwijs, voor kinderen die meer aandacht en ondersteuning nodig hebben en voor kinderen die verzuimen. Verzuim is vaak een signaal: erachter kan een wereld van problemen liggen. Soms hebben kinderen extra zorg of ondersteuning nodig. Bijvoorbeeld omdat zij in hun thuissituatie problemen ervaren, ziek zijn, psychische hulp nodig hebben, of omdat ze zijn gevlucht uit een ander land. Schoolbesturen, scholen en leerplichtambtenaren hebben in die situaties de mogelijkheid om regels en procedures toe te passen en kinderen een perspectief te bieden.

Daarom hebben wij als samenwerkingsverband met de netwerkgroep Leerrecht dit document gemaakt met informatie over verzuim en de afspraken en regels daarover die landelijk zijn vastgesteld. Scholen in Noord-Kennemerland kunnen dit document als basis gebruiken voor hun eigen schoolplan, schoolgids of verzuimprotocol. Ook kan het document helpen om rechten, plichten en afspraken rond schoolverzuim helder te krijgen voor alle betrokken partijen: het kind, de ouders, school en eventuele andere organisaties, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin of de leerplichtambtenaar.

Belangrijk: probeer altijd de context van verzuim goed in beeld te brengen en in gesprek te blijven met alle betrokkenen. Als school, leerplicht en ouders verzuim als een gezamenlijk probleem zien, kunnen zij zich samen inspannen om tot maatwerkoplossingen te komen.

Signalen snel oppikken

Signalen van voortijdig schoolverlaten laten zich steeds eerder zien. Een van die signalen is beperkte schoolgang, of verzuim. Scholen hebben een sleutelpositie bij het signaleren en voorkomen van schoolverzuim, en moeten over een duidelijk verzuimbeleid beschikken. Bovendien is een passend verzuimbeleid een belangrijk middel bij de preventie van voortijdig schoolverlaten op latere leeftijd.

Als scholen een goede registratie bijhouden en verzuim op de juiste manier melden, draagt dat bij aan een goede samenwerking tussen school en gemeente. Eventueel kunnen scholen, in nauw overleg met ouders, externe partijen – het Centrum voor Jeugd & Gezin en andere hulpinstanties – inschakelen om de leerling verder te begeleiden en gepaste hulp te bieden.

Waarom dit protocol?

Dit verzuimprotocol:

- is een duidelijke beschrijving van wat de verantwoordelijkheden en taken zijn van school, ouder(s) en de gemeente. Wie doet wat om beperkingen in de schoolgang te signaleren, te voorkomen en tegen te gaan?
- is een ondersteunende handreiking om het verzuimbeleid uit te voeren;
- bevordert de communicatie en informatieoverdracht over kinderen tussen ouders, leerkrachten, intern begeleiders, directeurs, leerplichtambtenaren en de Jeugd en Gezin-teams en -coaches.

Inhoud

- 1. Achtergrond leerplicht en verzuim**
- 2. Signaleren en voorkomen**
 - 2.1 Preventie
 - 2.2 Tijdelijke aanpassingen op basis van ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)
- 3. Afspraken en regels rondom schoolverzuim**
 - 3.1 Wat staat er in de Leerplichtwet?
 - 3.1.a. Geoorloofd schoolverzuim
 - 3.1.b. Ongeoorloofd schoolverzuim
 - 3.1.c. (Langdurig) ziek
 - 3.2 Waarom moeten scholen verzuim registreren?
 - 3.3 Hoe en wanneer moeten scholen verzuim melden?
 - 3.4 Op een rijtje: hoe ziet een verzuimmelding eruit?
- 4. Als verzuim uit de hand loopt en deelname onderwijs beperkt is**
 - 4.1 Schorsen, verwijderen en zorgplicht
 - 4.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)
 - 4.3 Bevoegdheid van de leerplichtambtenaar
 - 4.4 Instanties die kunnen helpen bij verzuim

Werkdocument 1: Checklist; effectieve uitvoering verzuimsignalering en -aanpak op school

Werkdocument 2: Soort verzuim, hoe te handelen?

1. Achtergrond leerplicht en verzuim

Alle kinderen die in Nederland wonen of langere tijd verblijven, hebben het recht en de plicht om naar school te gaan. Wettelijk gezien zijn kinderen leerplichtig op de eerste dag van de maand die volgt op de maand dat ze vijf jaar zijn geworden. De volledige leerplicht duurt tot en met het schooljaar waarin de jongere 16 jaar wordt (een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli). Daarna geldt de kwalificatieplicht voor jongeren die nog geen 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie (een diploma van een havo-, vwo- of mbo2-opleiding) hebben behaald.

De schoolperiode van kinderen begint met een inschrijving op een basisschool. Zodra kinderen leerplichtig zijn - vanaf vijf jaar, zijn hun ouders verplicht om hun kind op een onderwijsinstelling in te schrijven. Ook moeten ouders ervoor zorgen dat hun kind regelmatig de school bezoekt (art. 2, LPW). School mag een kind pas uitschrijven, nadat ouders hun kind ergens anders hebben ingeschreven (art. 10, LPW).

Als een leerling de overstap maakt van primair naar voortgezet onderwijs, is het van belang dat ouders, kind en scholen in primair en secundair onderwijs duidelijke afspraken met elkaar maken over een passende volgende opleiding. Ouders schrijven hun kind uiteindelijk in op het voortgezet onderwijs. Leerlingen die goed worden begeleid bij de overstap van basis- naar voortgezet onderwijs, hebben minder risico om uit te vallen en meer kans om goed bij de volgende opleiding aan te komen. Hiervoor is [een stappenplan](#) beschikbaar.

2. Signaleren en voorkomen

In het belang van het kind is het goed om regelmatig stil te staan bij verschillende manieren van leren en ontwikkelen. Ervoor zorgen dat een kind onderwijs kan blijven volgen is een belangrijke taak van school.

2.1 Preventie

Preventie is noodzakelijk om schoolverzuim te beperken en te voorkomen. Daarbij is het goed om bij de kern te beginnen. Het kind, de ouders/verzorgers en het eerste aanspreekpunt op school (de leerkrachten) vormen die kern. Kinderen leren graag, maar niet allemaal op dezelfde manier. Als dat op school en thuis regelmatig wordt besproken, begrijpen kinderen elkaar eerder en kunnen ze beter aangeven wat ze nodig hebben om goed tot leren te komen.

Het hebben van een verzuimbeleid op school kan ook een preventieve werking hebben; betrokkenen zijn immers hierdoor op de hoogte welke vervolgroutes er zijn bij een belemmering in de schoolgang. Aandacht voor voorlichting en communicatie over het belang van regelmatig schoolbezoek en aanwezigheid is een vorm van preventie en geeft de kinderen een goede basis mee voor de rest van hun schoolcarrière.

Bovendien is het belangrijk dat er duidelijkheid is over het verzuim en de oorzaak ervan. Zo kan de samenwerking van verschillende betrokkenen eerder en efficiënter op gang komen. Monitoren tijdens het schooljaar is daarbij van belang, net als vergelijken met voorgaande jaren. Om verdere oplopen van afwezigheid van verzuim te voorkomen, helpt het om op tijd de jeugdarts in te schakelen bij frequent ziekteverzuim, of de leerplichtambtenaar bij vermoedelijk ongeoorloofd verzuim.

2.2 Tijdelijke aanpassingen op basis van ontwikkelingsperspectief (OPP)

Soms is het voor het functioneren en de verdere ontwikkeling van een kind beter om het lesrooster tijdelijk aan te passen. Dan brengt een kind enkele dagdelen buiten de klas of elders door en krijgt bijvoorbeeld extra begeleiding of zorg. Daar hangen enkele regels aan vast die we hieronder bespreken.

Hulp van jeugdarts en Inspectie

Kinderen kunnen (tijdelijk) een onderwijsprogramma op maat volgen¹. Daarmee wijken ze af van het minimum aantal uren onderwijstijd. Als een kind dit aangepaste programma vanwege fysiek-medische redenen volgt, dan noteert de school het verzuim onder de noemer 'ziek'. De jeugdarts is in dat geval betrokken bij het maken van een passend onderwijsplan. Als een aangepast programma nodig is vanwege psychische redenen, dan moet [de Inspectie van het Onderwijs daarmee instemmen](#) en wordt [de Variawet toegepast](#).

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Het schoolbestuur (het bevoegd gezag) moet altijd goed kunnen onderbouwen waarom een kind minder onderwijs volgt. Dat kan met een TOP dossier, waarin ook het ontwikkelingsperspectief (OPP) van een kind is opgenomen. Zo'n TOP dossier wordt ingevuld aan de hand van multidisciplinaire overleggen (MDO's) en observaties op school en thuis. Tijdens die gesprekken bespreken ouders, als het kan het kind zelf en de leerkracht samen welke behoeften en ondersteuning een kind nodig heeft en hoe het weer toegroeit naar het volledig aantal uren onderwijs op school. Het schoolbestuur moet kunnen verklaren dat de wettelijk vertegenwoordigers van het kind op de hoogte zijn van het OPP, dat zij daarmee akkoord zijn en dat zij het OPP hebben ondertekend.

¹ Voor de speciaal (basis) onderwijsscholen geldt een andere wetgeving met betrekking tot onderwijsaanpassingen.

3. Afspraken en regels rondom schoolverzuim

Ouders zijn verplicht om aan school door te geven dat hun kind afwezig is. Daarbij moeten ze de reden van afwezigheid aangeven volgens artikel 11, 12 en 13 van Leerplichtwet (LPW) uit 1969. Als een bericht van de ouders ontbreekt, neemt school contact met ze op om meer informatie in te winnen. Zo kan school het verzuimgedrag per leerling achterhalen.

Ieder jaar stelt school een jaaroverzicht van het verzuim op en stuurt dat naar het ministerie van OCW (art. 25 lid 3, LPW). Ook informeert school de ouders over hun beleid rondom verzuim. Dat doen ze ieder jaar via de schoolgids en/of hun website.

3.1 Wat staat er in de Leerplichtwet over schoolverzuim?

In de Leerplichtwet wordt onderscheid gemaakt tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim:

3.1.a Geoorloofd schoolverzuim is verzuim met een geldige reden. Denk aan ziekte of vrijstelling van schoolbezoek. Ouders vragen vrijstelling van schoolbezoek aan. De directeur van de school of de leerplichtambtenaar (vanuit de gemeente) kunnen vrijstelling van schoolbezoek verlenen.

- Bij een aanvraag verlof op grond van artikel 11g in de Leerplichtwet (gewichtige omstandigheden) geldt dat de directeur vrijstelling mag verlenen als het gaat om een verlof van tien dagen of minder. Bij meer dan tien dagen beslist de leerplichtambtenaar over de verlofaanvraag.
- Bij een aanvraag voor vakantieverlof (artikel 11f) is de directeur bevoegd om maximaal tien dagen verlof toe te kennen als aan alle voorwaarden is voldaan.
- Voor kinderen die tijdelijk een aangepast lesrooster nodig hebben om psychische redenen, vraagt school toestemming aan bij de onderwijsinspectie (om de [Variawet](#) toe te passen).
- De 5-jarigenregeling geldt als een hele schoolweek voor een vijfjarige nog te vermoeiend is. Ouders mogen het kind dan vijf uur per week thuishouden. Deze vrijstelling kan worden uitgebreid met maximaal vijf uren extra, waarvoor speciale toestemming van de schooldirecteur nodig is.

3.1.b. Ongeoorloofd schoolverzuim is verzuim zonder geldige reden. Binnen ongeoorloofd schoolverzuim bestaan twee soorten: absoluut en relatief verzuim.

- Van **absoluut verzuim** is sprake als een leerplichtig kind niet bij een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.
- Van **relatief verzuim** is sprake als een kind wel staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling, maar zonder geldige reden afwezig is in de les. Hierbij horen ook regelmatig te laat komen, of regelmatig ziek zijn zonder reden. Relatief verzuim kan een indicatie zijn van een onderliggend probleem.

Relatief verzuim wordt verdeeld in luxe verzuim en signaalverzuim.

- Van **luxe verzuim** is sprake wanneer een leerling zonder toestemming verzuimt vanwege familiebezoek of extra vakantie.
- Van **signaalverzuim** is sprake wanneer het verzuim - ook te laat komen en regelmatig ziekteverzuim - een symptoom is van een onderliggend probleem en het kind op school niet meer goed kan functioneren. Soms zijn er problemen thuis, heeft het kind leer-, motivatie-, of gezondheidsproblemen of een gedragsstoornis.

3.1.c. (Langdurig) ziek

Het komt voor dat kinderen regelmatig en/of langdurig ziek zijn. Hierdoor missen deze kinderen veel effectieve lestijd en sociale interactie met hun klasgenoten en leerkracht. Als een kind vaak of ernstig ziek is, is het van belang dat school hierover in gesprek gaat met ouders en te informeren naar de situatie. Ook is het van belang om de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in te schakelen en te overleggen met de leerplichtambtenaar.

Afspraken tussen school, jeugdgezondheidszorg (JGZ) en leerplichtambtenaar

- School houdt de regie over de begeleiding van de leerling en blijft coördineren.
- School verwijst als het nodig – en altijd met toestemming van de ouders – naar de jeugdgezondheidszorg via het aanmeldformulier ziekteverzuimbegeleiding.
- De jeugdarts inventariseert het probleem, adviseert en schakelt hulp in als dat nodig is.
- De jeugdarts overlegt met de ouders en koppelt met hun toestemming de bevindingen terug aan school, die - als dat nodig is - de leerplichtambtenaar op de hoogte brengt.

Rol van de jeugdarts

De jeugdarts kan een vraagbaak zijn en oplossingen aandragen voor problemen die te maken hebben met ziekte en gezondheid.

De jeugdarts:

- heeft inzicht in de ontwikkelingsgegevens van het kind van jongs af aan (het JGZ-dossier);
- beschikt over een eigen instrumentarium en deskundigheid;
- heeft specifieke kennis van de fysieke en emotionele ontwikkeling van jongeren;
- heeft inzicht in de sociale kaart;
- kan contact leggen met medisch deskundigen, bijvoorbeeld met een huisarts, kinderarts of kinderpsychiater (na schriftelijke toestemming van ouders);

Communicatie rond ziekteverzuimbegeleiding

De school dient de aanpak van het ziekteverzuim via de schoolgids en/of de website te communiceren met leerlingen en ouders. De jeugdarts is het aanspreekpunt voor de school bij ziekteverzuim. Informatie aan de jeugdarts (door ouders of school) worden strikt vertrouwelijk behandeld (conform de AVG). De jeugdarts koppelt, alleen met toestemming van de leerling en de ouders, inhoudelijke relevante informatie terug aan de school.

3.2 Waarom moeten scholen verzuim registreren?

Inzichten over de schoolgang zijn cruciaal voor het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. In het geval van verzuim is er vaak iets aan de hand. Heeft een kind hulp nodig, spelen er grotere problemen thuis of in zijn persoonlijke leven? Scholen komen als eerste in aanraking met (ongeoorloofd) verzuim. Zij moeten bijhouden hoe vaak kinderen verzuimen, wat daarvan de reden is en wat het resultaat is van schoolinterventies. Ook laten scholen met hun verzuimregistratie zien dat ze de Leerplichtwet voldoende naleven.

Met een registratiesysteem kan een school:

- verzuim duidelijk zichtbaar maken
- informatie en ondernomen handelingen overzichtelijk bijhouden
- snel actie ondernemen, zoals verzuim melden aan de leerplichtambtenaar
- statistieken laten zien
- evaluaties maken om het verzuimbeleid binnen school te verbeteren

Ook te laat komen houdt school bij. Bij het registreren van verzuim verzamelen scholen de nodige gegevens van de leerling. Denk aan naam, datum, soort verzuim, frequentie per uur of per dag, legitimiteit van het verzuim, ondernomen handelingen en het resultaat.

3.3 Hoe en wanneer moeten scholen verzuim melden?

In de Leerplichtwet staat dat er een verzuimcoördinator op school aanwezig moet zijn (meestal is dat de directeur, intern begeleider of zorgcoördinator), en dat scholen alle vormen van verzuim die onder de wetgeving vallen, moeten melden via DUO aan de leerplichtambtenaar (van de woongemeente).

- School meldt luxe verzuim **altijd** bij DUO.
- De school moet ongeoorloofd verzuim onmiddellijk via DUO bij de leerplichtambtenaar (de gemeente) melden als een kind **16 uur in 4 weken** verzuimt. Dit heet **wettelijk verzuim**.
- Als kinderen minder dan 16 uur in 4 weken verzuimen, dan gelden de afspraken die school met de leerplichtambtenaar over dat signaalverzuim heeft gemaakt. Denk aan veelvuldig één of enkele uren afwezig zijn, veelvuldig te laat komen en/of ziekteverzuim waaraan school twijfelt. **Dit valt onder overig verzuim.**

Melden bij DUO

Per 1 april 2017 is een digitale verzuimmelding via DUO actief; een efficiënte en duidelijke manier om verzuim aan leerplichtambtenaren door te geven. De leerplichtambtenaar krijgt een melding vanuit DUO. Na 4 weken (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim volgt een DUO melding **langdurig relatief verzuim**. De leerplichtambtenaar neemt vervolgens contact op met de school, waarna zo mogelijk een gesprek plaatsvindt met ouders en het kind. In de meeste gevallen is de leerplichtambtenaar reeds betrokken bij de leerling.

3.4 Op een rijtje: hoe ziet een verzuimmelding eruit?

1. Als school vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim van een kind heeft geregistreerd, neemt school contact op met de ouders/verzorgers van het kind om duidelijkheid te scheppen over de oorzaak van verzuim.

2. Als het gaat om een kind van 12 jaar of ouder, dan zoekt school eerst contact met het kind zelf (het kind is dan het eerste aanspreekpunt).

3. School meldt het verzuim officieel via het loket van DUO. Als via DUO een officiële verzuimmelding in gang is gezet, stelt school de ouders daarvan op de hoogte.

4. Nadat een leerplichtambtenaar via DUO een verzuimmelding heeft ontvangen, start hij een onderzoek, waarbij hij contact opneemt met alle betrokkenen: met school, ouders en soms met het kind zelf om er achter te komen wat de oorzaak van het verzuim is. Daarna volgt terugkoppeling aan school. Als blijkt dat er sprake is van achterliggende problematiek, kan er een MDO (multidisciplinair overleg) volgen, volgens de methode 1 gezin, 1 plan (1G1P).

4. Als (verzuim)gedrag uit de hand loopt en deelname onderwijs beperkt is.

De meeste kinderen worden zonder problemen tot een school toegelaten, verzuimen weinig, zelden of nooit en krijgen nooit met schorsing, verwijdering of jeugdhulp te maken. Vooral in het primair onderwijs komt schorsing of verwijdering zelden voor. Gelukkig maar, want in zo'n situatie valt een kind tussen wal en schip: thuis zitten levert vrijwel nooit een ideaal perspectief op voor een kind dat recht heeft om zich te ontwikkelen.

4.1 Schorsen, verwijderen en zorgplicht

Het bevoegd gezag van een school – het schoolbestuur – mag beslissen of een kind op school wordt toegelaten en of een kind van school wordt geschorst of verwijderd. Dit laatste gebeurt alleen als een schooldirecteur geen andere uitweg meer ziet. De leerplichtambtenaar wordt na de 1^e schorsing direct geïnformeerd en indien er sprake is van verwijdering actief betrokken.

Een school heeft het recht een kind maximaal vijf schooldagen te schorsen als er sprake is van:

- herhaaldelijk wangedrag van een kind met een negatieve invloed op andere kinderen;
- crimineel gedrag, zoals diefstal en beroving;
- geweldpleging;
- bedreiging door ouders/verzorgers;
- herhaaldelijke verstoring van de orde, rust en veiligheid op school;
- bewijs waaruit blijkt dat school al veel heeft geprobeerd, maar dat dat niet voldoende heeft geholpen en dat school niet anders kan dan schorsen omdat anders de veiligheid en welzijn van andere kinderen en medewerkers in het geding komt.

Alle partijen die betrokken zijn bij een schorsing (en eventuele uiteindelijke) verwijdering van een kind, moeten op de hoogte zijn van de situatie en de regels. Zo moet het schoolbestuur een schriftelijke kennisgeving opstellen aan de ouders en aan de Inspectie van het onderwijs. Ouders krijgen bovendien een uitnodiging voor een gesprek met school en het kind krijgt schoolwerk mee tijdens de schorsingsperiode. Na een tweede gesprek met de ouders wordt het kind weer toegelaten tot de les.

Als de maatregel 'schorsing' niet het beoogde resultaat behaalt, kan het schoolbestuur, in uiterste nood, besluiten om een kind van school te verwijderen. Hierbij zijn het kind en de Inspectie betrokken. Ook de leerplichtambtenaar wordt geïnformeerd. Meer informatie over de specifieke procedures is te vinden in de [Wet op het primair onderwijs](#) en de [Wet op de expertisecentra](#).

Het blijft van uiterst belang dat, ook na een schorsing of verwijdering, school met ouders en het samenwerkingsverband blijft zoeken naar hulp en een passende oplossing. School heeft **zorgplicht**. Deze zorgplicht houdt in dat de school van inschrijving een andere school moet vinden wanneer zij zelf niet meer in de ondersteuningsbehoeften van het kind kunnen voorzien. Het welzijn en de ontwikkeling van het kind moet ook in deze zoektocht altijd voorop blijven staan. Zie voor meer informatie omtrent de zorgplicht [deze link](#).

4.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Een effectieve aanpak van schoolverzuim vraagt, zeker als er sprake is van achterliggende problematiek, om samenwerking van iedereen die betrokken is bij een kind. Daarom is de [MAS](#) ontwikkeld door INGRADO (brancheorganisatie voor leerplicht en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)), de Raad voor de Kinderbescherming, Halt en het Openbaar Ministerie. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) deelt de visie en aanpak.

In 2017 is de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) in gebruik genomen om schoolverzuim tegen te gaan. Deze integrale aanpak is licht waar het kan en zwaarder waar nodig.

Er zijn vier routes; 1. vrijwillige jeugdhulp; 2. route halt (jongere vanaf 12 jaar); 3. jeugdhulp in verplicht kader, bijvoorbeeld via beschermingstafel of Veilig thuis en tot slot 4. De route via strafrecht. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat route 4 pas wordt gevolgd in het uiterste geval. Alleen bij luxe verzuim kan en moet route 4, in sommige gevallen al na één dag, worden toegepast. (Er is een info-graphic in ontwikkeling.)

4.3 Bevoegdheid van de leerplichtambtenaar

In sommige gevallen is het nodig om proces-verbaal op te maken. Een leerplichtambtenaar die is beëdigd als buitengewoon opsporingsambtenaar mag dat doen. Het proces-verbaal gaat naar het Openbaar Ministerie (OM). Als een kind ouder is dan 12, of als de ouders de leerplichtwet overtreden, heeft het OM de mogelijkheid om de volgende sancties op te leggen:

Ouders/verzorgers:

- leer- of werkstraf
- geldboete

Leerlingen vanaf 12 jaar:

- gedwongen hulpverlening
- leer- of werkstraf

Directeuren die de Leerplichtwet overtreden, kunnen worden gemeld bij de Inspectie voor het Onderwijs door de leerplichtambtenaar.

4.4 Andere instanties die kunnen helpen bij verzuim

Naast de leerplichtambtenaar zijn ook andere instanties betrokken bij verzuimmeldingen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Samenwerkingsverband po
- Centrum voor Jeugd & Gezin/
jeugdconsulent
- Bij het gezin betrokken hulpverlenende
instanties
- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- GGD
- HALT (12 jaar en ouder)
- Politie

Het is van belang om met deze instanties een goede communicatie en relatie te onderhouden, zodat iedereen bekend is met de werkwijze, duidelijke verwachtingen naar elkaar kan uitspreken en op een goede manier kan blijven samenwerken.

Werkdocument 1: Checklist; effectieve uitvoering verzuimsignalering en -aankpak op school

Voor een juiste en effectieve uitvoering van een verzuimbeleid is het van belang dat een school aantal basisvoorwaarden nastreeft en borgt.

CHECKLIST

- School beschikt over een duidelijke zorgstructuur. Hierin is bekend wat de functies van leerkracht, intern begeleider en zorgteams inhouden en bij wie welke taken en verantwoordelijkheden zijn belegd;
- School is verantwoordelijk voor het signaleren en het bespreekbaar maken van beperkingen in de schoolgang, bij kinderen en hun ouders;
- School heeft een vast aanspreekpunt (bijvoorbeeld de intern begeleider) die alle contacten met de jeugdgezondheidszorg (JGZ) onderhoudt;
- School houdt een goede verzuimregistratie bij;
- School hanteert een stappenplan rond ziekteverzuimbegeleiding, waarin de stappen staan van de school, JGZ, de leerplichtambtenaar, die van de jeugdarts en de communicatie hierover (zie punt 3.1.c (langdurig) ziek).
- School formuleert de criteria voor de aanmelding bij JGZ.
- School zorgt dat hun medewerkers bekend zijn met het verzuimbeleid en spreken elkaar hier (indien nodig) op aan
- School stelt openbare informatie over het verzuimbeleid beschikbaar: over de registratie en de werkwijze bij verzuim. Bijvoorbeeld in de schoolgids of op de website.

Werkdocument 2: Soort verzuim, hoe te handelen?

Scholen zijn verplicht om verzuim te melden bij DUO. Hiermee informeer je de leerplichtambtenaar ook. Het is altijd goed om in gesprek te blijven met de ouders (en het kind) en samen te blijven kijken naar mogelijkheden, om zo ieder kind een perspectief te blijven bieden.

Soort verzuim	Wanneer over tot actie?	Hoe dient school te handelen?
Absoluut verzuim	Als een leerplichtige jongere niet (meer) staat ingeschreven bij een school.	Schrijf het kind in of uit binnen zeven werkdagen bij DUO. Zoek direct contact met leerplichtambtenaar (LPA).
Relatief verzuim	Bij (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim van ten minste 16 uren in een opeenvolgende periode van 4 weken.	Meld bij het verzuimloket van DUO, als wettelijk verzuim . Let op: als dit verzuim langer dan 4 weken aanhoudt, volgt een nieuwe DUO-melding als langdurig relatief verzuim.
Luxe verzuim	Als een leerplichtige jongere zonder toestemming van school wegblijft vanwege extra vakantie of familiebezoek.	Ook bij minder dan 16 uren in 4 weken. Registreer als luxe verzuim .
Te laat	Na 3x: leerkracht zoekt contact met ouders en probeert samen naar een achterliggende reden te zoeken. Misschien ervaart het kind stress, problemen of is er een andere oorzaak voor het te laat komen. Er kan al contact gelegd worden met de leerplichtambtenaar voor overleg en/of advies. Na 6x: leerkracht zoekt nogmaals contact met ouders en blijft zoeken naar een achterliggende reden Na 9x: directeur voert een gesprek met ouders. Na 12x: directeur stuurt brief naar ouders, biedt een gesprek met de J&G-coach aan en waarschuwt voor de melding aan de leerplichtambtenaar (LPA). Na 15x: school schakelt de J&G-coach/ jeugdconsulent in en doet een officiële melding aan de LPA. Ouders zijn altijd verantwoordelijk voor het feit dat hun kinderen op tijd op school zijn. Vanaf 12 jaar is de leerling medeverantwoordelijk. Naast de maatregelen hierboven, heeft school ook een eigen beleid (bijvoorbeeld nablijven bij vaker te laat komen).	Meld bij het verzuimloket van DUO, registreer als overig verzuim .
Zorgwekkend verzuim	Bij verzuim minder dan 16 uren per 4 weken (bijvoorbeeld soms een dagdeel ongeoorloofd afwezig, of telkens ziek op dezelfde dag van de week), of wanneer het zo lijkt dat door school getroffen maatregelen onvoldoende effect hebben.	Meld bij het verzuimloket van DUO, registreer als overig verzuim . Als er zorgen zijn, maar een goed werkend plan ontbreekt, organiseer dan een multidisciplinair overleg (MDO).
Voorgenomen verhuizing naar het buitenland	In dit geval is uitschrijving bij de gemeente noodzakelijk, anders moet school vrijstelling van de inschrijvingsplicht aanvragen.	School brengt ouders en de LPA in contact met elkaar vóór vertrek en maakt afspraken. Vanaf vertrekdatum meldt school het verzuim bij DUO.
Ziekteverzuim	<ul style="list-style-type: none">• 36 dagdelen cumulatief (4 weken)• meer dan 14 dagdelen aaneengesloten (1,5 week)• Bij de vijfde ziekmelding in een schooljaar School moet in alle gevallen een jeugdarts te betrekken.	Meld bij het verzuimloket van DUO als overig verzuim (alleen als de ouders geen contact willen met de GGD). Bij een combinatie van ongeoorloofd verzuim en opvallend ziekteverzuim waarbij een plan ontbreekt en er wel zorgen zijn, organiseer dan een multidisciplinair overleg (MDO).